

Finansdepartementet
fi.remissvar@regeringskansliet.se

Stockholm 2021-12-02

**REMISSYTTRANDE;
Promemorian Förstärkt nedsättning av arbetsgivaravgifterna för
19-23-åringar under juni-augusti 2022
(Ert diarienummer Fi2021/03062)**

Visita är bransch- och arbetsgivarorganisation för den svenska besöksnäringen. Visita samlar 5 642 medlemsföretag med runt 8 100 arbetsställen, huvudsakligen hotell, restauranger, caféer, nöjesrestauranger, cateringföretag, konferensanläggningar, spa, campingföretag, vandrarhem, skidanläggningar, nöjes- och djurparker, turistbyråer, museer samt turist- och eventföretag. Visita tecknar branschens kollektivavtal och är en medlemsorganisation i Svenskt Näringsliv. Som branschorganisation hjälper Visita företagen att växa och utvecklas och är besöksnäringens företrädare i politiska frågor.

Visita har fått del av rubricerad remiss och får härmed inkomma med följande.

YTTRANDE

Innehållet i förslagen i promemorian

Den tillfälliga nedsättningen av det samlade uttaget av arbetsgivaravgifter och allmän löneavgift på ersättning som utges till personer som vid årets ingång har fyllt 18 men inte 23 år förstärks under juni–augusti 2022. Den förstärkta nedsättningen innebär att endast ålderspensionsavgiften ska betalas på ersättning upp till 25 000 kronor per kalendermånad som utges under perioden 1 juni–31 augusti 2022.

Lagändringen träder i kraft den 1 juni 2022 och tillämpas på ersättning som utges efter den 31 maj 2022.

Den nuvarande situationen i besöksnäringen

Besöksnäringen har under 2000-talet vuxit fram till en av Sveriges basnäringar genom en snabb och i princip oavbruten tillväxt. Eftersom det är den näring som anställer högst andel unga, utlandsfödda och människor som saknar gymnasieutbildning har den dessutom kommit att spela en viktig roll som jobb- och integrationsmotor. De restriktioner och rekommendationer regering och myndigheter infört och utfärdat under pandemin har tillfogat besöksnäringens företag enorma ekonomiska skador. De ekonomiska stödåtgärder som tagits fram har haft lindrande effekter men ändå varit långt

ifrån tillräckliga. Ett exempel på detta är att antalet löntagare ifrån hotell- och restaurangföretag minskade med mer än 50 000 personer mellan 2019 och 2020. Trots att mer än 60 000 personer omfattades av korttidsarbete kan den stora minskningen av antalet löntagare ses som kostnaden för att systemet inte nådde ända fram för besöksnäringens del. Detta får dessutom nu konsekvenser i form av personalbrist på bred front när restriktioner upphör och företagen ska försöka återhämta sig. Andra exempel är att cirka 52 miljarder i restaurangförsäljning och 23 miljarder i logiintäkter uppskattas ha gått förlorade jämfört med ett normalläge. Att nästan 7 000 hotell- och restaurangföretag tvingats skuldsätta sig genom att använda sig av möjligheten att skjuta på skattebetalningar till ett värde av närmare 4 miljarder är ytterligare ett tecken på att andra ekonomiska stödåtgärder inte förslagits. När ett normalläge så småningom infinner sig kommer besöksnäringen att behöva ytterligare ett flertal år innan företagen återkommer till normal lönsamhet. Stimulanser av efterfrågan och lättnader på företagens kostnadssida underlättar en sådan återhämtning.

Arbetskraftskostnadernas roll i besöksnäringen

Besöksnäringen är, som nämnts ovan, den näring i Sverige som anställer högst andel unga. Cirka en tredjedel av de anställda i besöksnäringen är under 26 år, vilket ska jämföras med 10 procent på den övriga arbetsmarknaden. Att krisen har slagit så hårt mot just besöksnäringen har givetvis medfört att de åldersgrupper som avses i promemorian har blivit extra drabbade i förhållande till om den hade drabbat många andra branscher.

Besöksnäringen är mycket personalintensiv i förhållande till många andra branscher. Arbetskraftskostnaden, d.v.s. lönekostnaden plus arbetsgivaravgifterna, är den i särklass största kostnaden för företagen i besöksnäringen. I hotell- och restaurangbranschen motsvarar arbetskraftskostnaden ungefär 35 procent av omsättningen. Motsvarande förhållande i tillverkningsindustrin är 17,7 procent. Besöksnäringen är därmed nästan dubbelt så personalintensiv som tillverkningsindustrin. Det faktum att Sverige i ett internationellt perspektiv har bland de högsta minimilönerna och de högsta arbetsgivaravgifterna i Europa missgynnar personalintensiva tjänstebranscher både i förhållande till andra länder och andra mer kapitalintensiva branscher. Problemet med höga minimilöner och arbetsgivaravgifter är att de stänger ute människor som inte kan förväntas ha en produktivitet som motsvarar den totala arbetskraftskostnaden för arbetsgivaren. I detta sammanhang kan vidare tilläggas att oerfaren ung personal kräver en större initial utbildningskostnad, vilket missgynnar yngre och oerfaren personal i förhållande till äldre och mer erfaren personal. En sänkning av arbetsgivaravgifterna kan på detta vis sägas jämna ut konkurrensen på arbetsmarknaden och samtidigt minska de ekonomiska risker som alltid följer av att anställa. Dessa minskas med hjälp av sänkta arbetsgivaravgifter, vilket kommer att leda till en högre sysselsättning än vad som annars vore fallet. Det är välkommet att även regeringen verkar instämma i detta.

Kan man sänka arbetskraftskostnaden för besöksnäringen ökar sysselsättningen bland utsatta grupper på arbetsmarknaden, allt annat lika och eftersom dessa grupper i regel har en svagare förankring på arbetsmarknaden minskar risken för undanträngning. Detta gäller i synnerhet i ett läge när företagen drastiskt minskat antalet anställda och åter behöver bemanna upp sin verksamhet. Sänkningen kan förväntas att ha större effekt när arbetsgivaren kan nyanställa en större andel unga än i ett normalläge när man endast ersättningsanställer eller nyanställer vid expansion.

Forskning har dessutom visat att sänkningar av arbetsgivaravgifter även leder till andra positiva effekter i näringslivet, inte minst har man visat att en del av de sänkta kostnaderna används till att anställa kompetens även i andra grupper. [Daunfeldt et al. har visat att tidigare sänkningar skapade 18 100 nya arbetstillfällen i alla åldersgrupper, vilket är betydligt fler än om man endast studerade de nämnda åldrarna.](#)

Med tanke på att vinstmarginalerna bland hotell- och restaurangföretag under pandemin sjunkit från en redan låg nivå jämfört med andra branscher samt att skuldsättningen ökat får man anta att risken för övervältring på lönerna är mindre än normalt och att sysselsättningseffekterna i motsvarande grad blir större. Personalbrist skulle förvisso normalt sett kunna motivera löneglidningseffekter. Den personalbrist vi för tillfället ser tycks dock snarare bero på tillfällig matchningsproblematik snarare än faktiskt brist på arbetskraft. Cirka 46 000 personer med anknytning till besöksnäringen är inskrivna på Arbetsförmedlingen samtidigt som mer än 15 000 uppbär ersättning från Hotell och Restauranganställdas A-Kassa (HRAK). Besöksnäringen har dessutom vid tidigare upplevd kompetensbrist (t.ex. på kockar) inte sett någon större tendens till löneglidning inom dessa bristyrken.

Visitas synpunkter på förslagen i promemorian

Visita tillstyrker förslaget om förstärkningen av nedsatta arbetsgivaravgifter för 19–23-åringar under juni-augusti 2022. En lärdom från den första vågen i coronapandemin var att just nedsatta arbetsgivaravgifter var den mest effektiva stödåtgärden ur perspektivet att få fram ekonomiskt stöd på ett tillräckligt omfattande och snabbt sätt till företagen. Ett genomförande av förslaget kommer att gynna sysselsättningen och minska företagens utsatthet i besöksnäringen när pandemins direkta effekter ebbat ut. Vi anser dock att reformen innehåller ett antal begränsningar som i onödan hindrar positiva effekter i det svåra läge som nu råder, inte minst inom besöksnäringen, enligt följande.

Den förstärkta nedsättningen bör gälla under längre tid

Det finns sedan tidigare en tillfällig sänkning av arbetsgivaravgifterna för samma åldersgrupp som ska upphöra den 31 mars 2023. Visitas uppfattning är att den förstärkta

nedsättning, d.v.s. att endast ålderspensionsavgiften ska betalas på ersättning upp till 25 000 kr/mån, som i promemorian föreslås gälla under juni-augusti 2022, är den som bör gälla under hela återhämtningsperioden. Med tanke på att Visita bedömer att hela efterfrågan sannolikt inte är tillbaka på 2019 års nivåer förrän i början av 2024 menar vi att den förstärkta nedsättningen bör gälla från den 1 januari 2022 till åtminstone 31 december 2023, istället för bara under sommaren 2022. Inte minst för att förlänga och förstärka sysselsättningseffekterna.

Därutöver menar Visita följande. Med hänvisning till den permanenta obalansen mellan arbetskraftskostnadernas relativa storlek i olika delar av ekonomin samt till att kollektivavtalen både bibehåller höga minimilöner och begränsar möjligheten till övervältring anser Visita att det vore rimligt att en nedsättning som motsvarar den allmänna löneavgiften (11,62 procent) gjordes permanent. Detta skulle få stora positiva effekter på sysselsättningen, inte minst bland svaga grupper på arbetsmarknaden.

Enligt [en rapport från Almega](#) beräknas en sänkning av arbetsgivaravgiften med sex procentenheter skapa cirka 12 200 jobb bara inom hotell- och restaurangföretag.

Åldersintervallet behöver utökas för att få större effekter

Enligt promemorian ska nedsättningen begränsas till de personer som vid årets ingång fyllt 18 men inte 23 år. För att minska riskerna för arbetslöshet och uppskjutet inträde på arbetsmarknaden framstår det som välmotiverat att det nedre intervallet omfattar de som avslutar gymnasiet. Den övre begränsningen på 23 år är dock, enligt Visitas mening onödigt låg. Vanligtvis utgör personer under 26 år mer än en tredjedel av de förvärvsarbetande i hotell- och restaurangbranschen. Det finns möjlighet att uppnå betydligt större effekter inom besöksnäringen om man utökar åldersspannet.

Visita anser att åldersintervallet bör utvidgas till åtminstone 26 år som övre gräns.

Med vänlig hälsning

Jonas Siljhammar
VD

Thomas Jakobsson
Chefekononom